

A világhírű bestseller, a Levendulaszoba szerzőjétől

NINA GEORGE DÉLI FÉNYEK

„Ebben a történetben hihetetlenül finom varázslat rejtőzik, egészen finom és egészen halk. Szeretettel íródott.”

Christine Westermann, WDR

„Ha el akar szökni a mindennapok elől, csak vegye kézbe ezt az okos és elbűvölő könyvet. A megindító pillanatoktól a kristálytisza meglátásokig sok mindent kínál, mindezt a legmegfelelőbb adagolásban.”

Oprah.com

„Megérdemelt világsiker.”

New York Times Book Review

„Bájos, szívet melengető történet, amely hisz az irodalom, a romantika és a dél-francia nyár gyógyító erejében.”

Kirkus

„Nina George érzékletes leírásai – az ételekről vagy az irodalomról – gondoskodnak róla, hogy az ember olvasás után ne tudja eldönteni, hogy a legközelebbi könyvesboltot vagy inkább a legközelebbi bisztrót keresse fel.”

Publishers Weekly

NINA
GEORGE
DÉLI
FÉNYEK

1. fejezet

A Szerelem és a lány

Marie-Jeanne bölcsője a terebélyes lombú olajfa alatt állt, amelyről némelyek azt állították, hogy több mint nyolcszáz éves, ám ezt ő sem meg nem erősítette, sem meg nem cáfolta (ennyi idősen az ember inkább már nem beszél a koráról).

Marie-Jeanne-t remekül elszórakoztatta a levelek ezüstös zizegése, amelyek mosolyogtak a Pontias-szél reggeli fuvallatában. Ez a nyons-i jelenség a varázslat apróska maradéka volt az állítólag varázslatot nélkülöző évszázadban; a szél a Nyons-t óvón körülölelő négy hegygerinc, az Essailon, a Garde Grosse, a Saint-Jaume és a Vaux nyugodt lélegzetvétele volt. A hegyek reggel kifújták a levegőt, és az Eygues-folyó völgyét a fűszernövények illatával és a hegyi éjszakák hűvösével frissítették fel. Mindig ugyanabban az időpontban, és mindig pontosan fél órán át. Este pedig, naplemente után újra beszívták a levegőt. A Calanque-okból, a távoli tenger öbleiből érkező légáramlat ilyenkor mintha kimerült volna, a levendula és a vadmenta a hűvös levegőtől illatozni kezdett, és megváltotta a napot a perzselő hőségtől.

A konyhából – a Drôme Provençale hegyoldalain található *mazet*-k, kis tanyák központi életteréből, amely helyet adott a főzésnek, a beszélgetésnek, a hallgatásnak, a megszületésnek és a végre való várakozásnak – Marie-Jeanne

nagyanyja, Aimée rálátott Marie-Jeanne bölcsőjére, miközben ide-oda járkált a fatüzelésű tűzhely és az asztal között.

Aimée a sokat használt, összekaristolts tortaformát kirakta burgonyaszeletekkel, fekete Tanche olajbogyóval, padlizsánnal és friss, rózsaszínes fokhagymával, majd leöntötte selymes, szénazöld olívaolajjal, és egy agyagtálból hófehér kecskesajtot vett elő. Aztán az ujjai között szárított, enyhén citrom illatú vad kakukkfűvet morzsolt szét, amelyet előző este szedett. Az ablakpárkányon egy edényben tej hűlt, hiszen itt az etetés ideje. Marie-Jeanne igencsak vehemenssé tudott válni, ha a nagyanyja túlságosan elhúzta az ebédidőt.

Ahányszor csak Aimée ezerráncú arca az unokája felé fordult, felderült a szorgos összpontosítás után, a kemény barázdák a gyengédség fiatal vonásait öltötték.

Az öreg, büszke Olajfa tovább énekelte sanzonját az alatta fekvő kislánynak, zengte a kabócák titkos énekét – *a fényedtől énekelni támad kedvem* –, az árnyék és fény játékaival Marie-Jeanne orrát és arcát csiklandozta, gyönyörködött a kis ujjacskákban, amelyek a lélegzetszerű Pontias-szél után kaptak, a gurgulázó, göcögő, telt nevetésben, amely a hasacska közepéből tört fel.

Marie-Jeanne. Aimée.

Egymás számára az egész világot jelentették. Aimée Marie-Jeanne számára, Marie-Jeanne pedig Aimée számára.

Szeretet.

Ránéztem Aimée-re, akit sok évvel korábban érintettem meg utoljára, de ő nem látott engem. Egyetlen ember sem képes látni engem, habár nincs olyan, aki ne ismerne.

Én vagyok az, akit ti Szerelemnek vagy Szeretetnek neveztek.

Egykor idejekorán jöttem el Marie-Jeanne nagynyjához. Aimée Claudel alig múlt tizenhárom éves. Akkor is nyár volt, 1911 forró nyara. Az élet zajlott odakint a nagyvilágban. Ezt a világos földet heteken át perzselő meleg sújtotta. A már napkelte előtt induló munka végén az esti órák édes céltalanságból álltak. Lány volt az a nyár. Dallamok és suttogás töltötte meg, az olajfák levelei énekeltek, a fűcsomók ezüstösen ciripeltek, ó, és a fügék puha hullása éjszaka! Az egész nyár egy lázalom. Ragyogó.

Milyen sokakra raktam rá azon a nyáron a terhemet! És milyen nehezen cipeltek mindössze néhány évvel később! Milyen nehezen!

Aimée hamarosan beleszeretett egy fiúba, az apja fejőlegényébe, aki folyton dalolt, és először katona, majd a Nagy Háborúban férfi lett, és sok évig nem tért haza. Mire megtette, valahol mélyen eltűnt benne az, aki egykor fiúként volt. Minden dal, minden szín. Olyan némák voltak a hegyek, benne mégis olyan hangosan tombolt minden. Aimée előásta a férfi betemetett lényét, egész további asszonylété ezzel telt. Azokon az éjszakákon, amikor a férfi kiabált, és ő halkán énekelt neki; azokon az éjszakákon, amikor a férfi ivott, és ő a tekintete bárgyúságát türelemmel és meleg hagymalevességgel tisztította ki. A csendes, végtelen téli éjszakákon, a hegyek néma arcai között, amelyek olyan higadtan figyelték az embereket, amikor Aimée embere nem szűnt meg belülről remegni a hidegtől, ő a meztelen bőrével melegítette fel a testét. A bőrével, amely az évek során egyre puhább lett, egyre vékonyabb. Alatta sok minden pezsgett: erő, aggodalom. Az élet.

Akkoriban, 1911 nyarán megérintettem a bőrét, mindkét kezemmel végigsimítottam tetőtől talpig. Meztelen volt,

a kis, gyakran türkizen csillogó Eygues-folyócskában fürdött, amely a nagy, nyugodt Rhône-ba siet. Aimée szép volt, egyenes háta a személyiségéről és az erejéről árulkodott, meg a sűrű szövésű, nagy lelkéről. Sokat adtam neki magamból, talán túl sokat. Talán szerelmes voltam Aimée-be, és aki szerelmes, nem ügyel rá, hogy amit ad, az többnyire túl sok. Azért is tértem vissza azon a napon, amelyről mesélni kezdtem, hogy megnézzem, mi lett vele.

Aimée nap mint nap, egész életében a férfiben elveszett fiút mentette meg, annyi erőt adtam neki a szeretethez, és ez az erő a lénye dacosságába és jóságába ütközött, és ezt a nőt formálta belőle.

Amikor a második háború eljött, az Nyons-ban is tombolt.

És igen: fáj. A kövön masírozó sarkak koppanásának az emléke, az árkádos téren felsorakozott, férfivá kényszerített fiúk hangja, akiket elvakított a déli fény, akiket bosszantott a Pontias szél, és akiket megszádított a kilátástalan, haszontalan cselekvés. Hol is hagyták ezek a masírozó emberek azt, amit nekik adtam? Hiszen ők is kaptak szeretetet. Mit csináltam rosszul?

Olyan évek voltak ezek, amelyek alatt kételkedtem magamban, a cselekvésem értelmében, erejében, olyan évek voltak ezek, amelyek alatt majdnem reményt vesztettem. Mit művelnek egymással az emberek? Annyira hasztalan volt.

Ebben az időben Aimée a férjével és a lányával, Renéevel Dieulefit-be ment az ellenálláshoz. Ezeröttszáz menekült talált biztos menedéket Dieulefit-ben. Zsidó gyerekek és felnőttek, művészek és írók, Louis Aragon és Elsa Triolet, a német festő, Wols. A helyiek egyetlen menekültet sem árultak el, senkit nem hurcoltak el. Ahányszor a deportá-

lók lecsapni készültek, a bujtatottakat éjszaka szekereken és kocsikon elhagyatott hegyi ösvényeken és vaddisznócsapásokon át más udvarokba vitték. Még mélyebben a hegyekbe és völgyekbe, a Baronnies szurdokaiba, az Eygues barázdált mellékvölgyeibe, az Angèle-völgy oldalszárnyaiba, az Oules mélyébe, a Lance rejtett bugyraiba. A városháza titkárnőjével, Jeanne-nal együtt Aimée több ezer igazolványt hamisított.

Az az egyenes háta!

Szüksége van a belső fényre annak a természetnek, amely rezzenéstelen, kőbe vésett arccal, szigorúan a rendíthetetlen igazságosságnak szenteli magát.

Dieulefit-ben az egyénnek ez a fajta fénye csodálatos módon valami nagyobbá állt össze. Bátorsággá és védekezőképességgé, becsületté és emberszeretetté, és ez a szeretet messziről jött, a gyerekkor mélyéről.

A háború elvonult. Aimée visszatért a völgyébe Nyons mellé, a Vaux lábához.

És akkor, újabb húsz év elteltével ugyanazon négy hegy és mindig ugyanazon utak között, a nyári legelők és téli tűzek, a szőlővenyigék és patakok, olajfák és levendulaföldek, sárgabarack ligetek és lilán virágzó júdásfák között eljött a nővérem, a Halál, és tovább utaztatta Aimée daloló fejlegényét.

A neve Jean-Marie volt, és bár a halálának immár három éve, Aimée úgy érezte, csupán tegnap történt. Aztán a Sors ráadásként elvette tőle a lányát és annak a férjét, szakadékba sodorta őket az útról.

Aimée-t néztem, ahogy ver a szíve, amint ide-oda járkál a tűzhely és az asztal között a simára taposott, régi kövön; ahogy a keze gondolkodás nélkül négy evőeszközpárért

nyúl, míg észbe nem kap, és elengedi őket, hiszen már csak egyre volt szüksége.

A szív, ahogy én látom, kezdetben csodaszép, mázzal bevont, tökéletes agyagszerű. Az évek során megrepedezik, lepattan a máz. A szív összetörik egyszer, kétszer, újra meg újra, és minden lehetséges dolgot megtesztek, hogy a csészét gondosan újra összeillesszék. A sebekkel együtt élni, reménnyel és könnyekkel megszépíteni. Hogy csodállak érte benneteket, hogy mindennek ellenére nem dobtok el engem!

Figyeltem Aimée szívét, és láttam, hogy össze van törve. Ez az én művem volt.

Annyi mindent elvárok tőletek. Hogy az embernek szüksége legyen arra, amit gyűlöl, hogy elvesztse, amire szüksége van.

A szilánkokat kihajította, de Aimée néha csak rábukkant egyikre-másikra. Amikor hallott egy bizonyos dalt, amikor megérezte a juhtej és az őszi, ködös föld illatát, amikor éjszaka véletlenül átgurult az ágy üres, hideg oldalára.

Amikor a Saint-Vincent harangjai tizenegyet ütöttek a maguk rövid, egyszótagúan fémes, rideg kondulásával, akárcsak Jean-Marie temetésén.

Akkor sírt a bőre.

Az igazságosságról sem a Szerelem, sem a Halál nem tud semmit.

Mit meg nem adtam volna érte, ha megváltoztathatom a természetemet!

Igen, szégyelltem magam. És talán ez a szégyen vitt rá, hogy a bölcső fölé hajoljak, hogy ne lássam a szilánkokat, Aimée síró bőrét.

A Szeretet szégyellte magát, és ki tudja, talán ez volt az ár, amit mindezért fizetnem kellett.

– Szia, Marie-Jeanne! – suttoztam.

2. fejezet

A kétségbeesés önkéntelen bája

A kezemet az óvatosság kedvéért összefűztem a hátam mögött. Nehogy véletlenül megérintsem a kis emberkét, és túl korán ráruházzam a vágyakozást és a keresést.

Az én időm csak később érkezik el minden ember életében, épp úgy, ahogy mindannyiunknak megvan a maga ideje.

Ezek mindannyian mi vagyunk: a Körülmények, a Sajátosságok, az Elemek, akárhogy is nevezitek, és egy párányi szóba foglaljátok azt, ami a nem kézzelfogható természetünk. Szeretet, Szenvedély, Kreativitás, Kéj, Okosság, Humor, Félelem, hogy csak néhányat említsek magunk közül. Szavakba skatulyáztok bennünket: ne álljon túl sok szótagból, ne legyen túl hosszú. Néha szeretném megkérdezni, miért nem hívnak bennünket másként.

Mindannyiunknak eljön a maga pillanata, hogy egy ember életére rányomjuk a bélyegünket, és vágyakozást vagy racionalitást, türelmet vagy nyughatatlanságot ajándékozunk neki, igencsak sajátos arányokban. Mindenki, még az olyan távoli, szörnyű rokonaim is, mint Logika nagynéni és nevetségesen racionális családja – az Értelem, a Gyakorlatiasság, a Lelkiismeret és egy csapat hasonlóan józan alak – alkalmanként olyan sokat ad egy-egy embernek, amennyi éppen eszébe jut.

Rossz hír: nincs szabály.

Mindannyian épp olyan sietősek, komolyak vagy felelősségteljesek vagyunk, ahogyan a pillanat vagy a kedvünk diktálja. A két ujjbeggyel felcsippentett szenvedélytől a fojtogató, szekérderéknyi mennyiségig. Ráadásul mindez gyakran a leglehetőlenebb összetételben. Ismertek ilyen embereket: a lelkük mélyén szomorú, szórakoztató komikusokat, az értelmes foglalkozását szenvedélyesen szerető professzort, a végtelen szenvedélyre vágyakozó, ám közben mindig hűséges nőt, és olyanokat, akiket egyszerre két, három, négy, vagy akár nyolc lélek marcangol egyszerre.

És egy újabb nem jó hír: ritkán gyűlünk össze mind egy bölcső, egy kiságy vagy járóka körül, hogy értelmesen megegyezzünk. Ahhoz egyszerűen túl sok a tennivaló a világban. Meg aztán úgy nézünk ki, mint az az átkozott hét tündér?

Hogyne!

Néha az Értelme és a Logika csak akkor kukkant be, amikor a Kéj és a Szórakozás már egy halom gondot hagyott maga után. Ezek általában magukkal ragadó személyiségek, akik hanyatt-homlok vetik magukat előreláthatóan katasztrofális élethelyzetekbe, egyszerűen csak azért, mert az olyan szép, és ilyenkor a legtisztább gondolat sem tudja őket visszatartani. Más helyeken és időkben ugyanakkor a Szórakozás csak olyan későn érkezik, amikor az életút már az utolsó előtti állomás felé kanyarodik. És nagyvonalúsági rohamában a tisztánlátás késői adományával próbálja a múltfélben lévő életet átjárni. Ez veszi rá az addig Értelme vezérelte, idejekorán aggastyánná váltakat, hogy az utolsó métereken merjék és élvezzék azt, amit mindig is megtagadtak maguktól. Olyan, mintha betörték volna egy ablakot, és most ki akarnának jutni erre az ismertlen, pompásan friss levegőre. Mások számára úgy tűnhet, mintha

célirányosan rohannának a biztonságból a romlásba, ám ez nem így van. Sokkal inkább az a helyzet, hogy ezek a szélsőes szörnyetegek, a Kíváncsiság és a Szenvedély hajították el a követ, aztán biztos távolból mosolyogva figyelik, ahogy az idáig nyílegyenes élet egyszerre csak nagyszerű, örült hurkokat vet.

Ami fontos: aki közülünk elsőként hagy jelet, az mindenki másnál jobban formálja a kis emberpalánta jellemét. Ő adja meg a hangnemet, az alapozást.

Rövidközbeszűrás a munkaműdszeremről

Volt Nyons-ban néhány fiatal, akik a felnűtté válás hátárán imbolyogtak, és a fejűkben uralkodó pompás zűrzavar miatt a lehető legbefogadóképesebbek voltak hatáskörűm sokrétű terheit illetűen. Minden egészen szűnes lett bennűk, és arra jutottak, hogy még sokkal tűbbet akarnak az élettűl, mint egy saját szobát, fejjel lefelé lűgni a hintárűl, tábortűzet, és hogy soha ne kelljen korán lefekűdni; és azokon az 1958-as augusztusi éjszákakon testet űltűttek, felnűztek az izzó hullűcsillagokra, a Perseidákra, és egyszerre csak valami vonzódás keletkezett bennűk, egyszerre csak olyan sok minden vált ki-mondhatatlanná.

A kívánságok éjszakája, így nevezik ezeket az éjszákakat, és az embernek nagyon kell ügyelnie a kívánságaira, mert igazzá válnak.

A lányok és fiűk között kűszáltam, mikűzben Szent Lűrinc éjszakáján csillagok hullottak. Az éjszaka melegen az arcukra és csupasz karjukra, lábukra telepedett, elkeveredett a kakukkűű, rozmaring, levendula, zsályá és menta illatával, az útrakelés vágyával a tiltott, édes

földre, amit a felnőttek olyan féltékenyen őriznek a saját maguk számára.

1958-ban a sötétség leple alatt jártamban-keltemben itt-ott megérintettem ezeket a testekké váló lelkeket. Egy-egy vállat, száját, kezét. És ezek a testek hátralévő életükben ezeken a helyeken fogják legeggyértelműbben érezni az igazi szerelmet.

Ezért sétálnak az emberek kéz a kézben, ezért ölelik, ezért keresik egymást a szájukkal.

Arra az esetre, ha ezen a ponton valakiben felmerülne a kérdés: nem, soha nem helyezem senki hátsójára a jelemet. Soha. Vagyis teljesen hiábavaló valakinek a fenekére csapni abban a reményben, hogy az illető tekintete majd zavarossá válik a gyönyörtől, és a Szerelem belekezd a maga felkavaró játékába. Ugyanez érvényes bizonyos más testrészekre is, mert azok szeszélyes nővéremre, a Kéjre tartoznak. Róla lesz még szó, de először is nem most, másodszor pedig csak egészen röviden.

Így hát a Kéj és a Kíváncsiság szívesen kódorog az árnyékomban, és kellő káoszról gondoskodik az ember életében, amikor az vergődik a szerelem és a vágy, a komolyság és a játék között. A Kéj és a Kíváncsiság, ennyit már most elmesélek, magunk közt szólva, általában alatomosak, gyalázkodóak, hiúak, alaptalanul jókedvűek, ugyanakkor örülden könnyen ki lehet őket hozni a sodrúkból, semmit nem tartanak tiszteletben, főleg nem a Szerelmet vagy a Logikát, egyedül a Halál előtt hunyászkodnak meg. Ahogy mindannyian. A nagy, szép, soha nem változó nővérünk előtt, aki mindannyiunkat képes elnémítani, aki eltakarítja mindazt, amit művelünk, amit erre az egyetlen lélekre egyetlen élet során

ráróttunk, és csak ekkor hallgat a Kéj és a Kíváncsiság is, és süti le a szemét.

Titeket, embereket a szemetek számára láthatatlan jellel látlak el, és összekötlek benneteket. Ettől kezdve egymást keressitek és egymásra vágytok, én erőt és reményt adok, elérem, hogy megtegyetek egymásért dolgokat, és ott legyetek egymásnak, helyet készíték az ostobaságnak és a nagylelkűségnek, a türelemnek és a képzelőerőnek.

Ti teszitek láthatóvá a Szerelmet mindazzal, amit onnantól kezdve gondoltok és mondtok, egymásnak megtesztek és megengedtek: éltek engem, elárultok engem.

De eleinte a késztetést hintem el bennetek, hogy keressétek egymást. Egy napon, egy éjszaka, az életetek során szerelmesekké váltok. És vágyni kezdtek egymás után. Csak azt nem tudjátok, ki után.

Jövök és megyek, amikor kedvem tartja, egyikőtök sem tud megfogni.

Senki.

Gondoltam én.

* *

Egyszerre csak elhallgattak a kabócák.

Megérkezett.

– Túl korán jöttél, kedvesem – szólt nővérem, a Halál, aki a buján virágzó murvafürtök között közelebb lépett. A méhek csuklyaként húzták a fejükre a lilaakác kelyhét. A szél elült.

– Te is – mondtam. Épp azt fontolgattam, hogy Aimée összetört szívét legalább az utolsó lehetséges helyen egy kicsit megragasztom. Élt valaki a Condorcet hegyei közt, és ők ketten...

A halál már a nyitott konyhaajtó felé indult. Láttam, ahogy Aimée felegyenesedik, és felénk néz. Lassan megtö-
rölte a kezét egy konyharuhában, amit a szoknyája öve alá
dugott. Megtámaszkodott az asztalon közvetlenül a kék,
egyszerű tányér mellett. Kinézett, el a bölcső felett, el a he-
gyek felett, átnézett a Halálon, aki elé ment.

– Nem én választottam a pillanatot. Mindig ők teszik –
mondta a Halál nyugodtan.

– De akkor a gyerek egyedül marad. Gyere vissza hol-
nap. Vagy még inkább néhány év múlva.

– Neki ott az Olajfa.

– Az nem tud neki tejet melegíteni.

– Megóvja a naptól és az esőtől, ez legyen elég. És ha
nem, visszajövök.

– Nekem is lehet ehhez egy szavam? – kérdezte az
Olajfa.

A Halál átlépett a küszöbön.

– Ne! – kértem halkan.

– Jean-Marie? – súgta Aimée, amikor a halál közvetle-
nül előtte állt.

A kék tányér a földre esett. Aimée utána.

A Halál elkapta, a férje karjaival tartotta, aki énekelt
neki, és ezekben a karokban a lélek fellélegzett. Megduz-
zadt, ahogy megszabadult a testtől, fénnyé vált, és a fény
egyre csak terjedt.

– Nagy lélek – suttogta a Halál. – Szeretett. Köszönöm
neked.

Letérdelt, tartotta az asszonyt, és felnézett a fényre,
amely nagyobb volt, mint ő, a Halál.

Én még mindig a bölcsőnél álltam, amikor a meleg,
puha fény beburkolt, és ez a fény hasonlított ahhoz, amit én
végtelen változatosságban osztogatok, és csak ekkor vettem

észre, hogy már nem fonom össze a kezemet a hátam mögött. Hanem a bölcső peremén nyugtatom.

A gyerek rám nézett. Kék, tágra nyílt, félelem nélküli szempár méricskélte figyelmesen az arcomat.

Ilyen még soha nem fordult elő.

Korábban soha nem sikerült egyetlen embernek sem megfognia a Szerelmet. Nemhogy látni engem, a lényemet, a természetemet, az arcomat, az alakomat. Mindig csak fordítva történt: én látok bele minden emberbe, a lénye mélyéig.

De most: Marie-Jeanne.

– Most már hozzá tartozol – szólalt meg az Olajfa. – Ez rendkívül sok bosszúságot fog még szülni.

Az idegeimre ment ez az átkozott okostojás!

Ki tud még ezenkívül szeretni

Az olajfák. Ők is tudnak szeretni, igaz is, majd elfelejtettem. Már olyan régóta csinálom, amit csinálók. Olyan végtelenül régóta. Egyszer, néhány évszázada az akkor még fiatal, gyenge Olajfa törzsének támaszkodva pihentem. Akkor még a Nyons körüli völgyekben és a dombokokon nem állt más, mint egy-két magányos *bories*, kőkunyhó a juhászoknak, illetve eldugott monostorok, Nyons-ban pedig éppen épültek az első házak és az erőd, a hidak, az erődtorony és Szent Vince temploma. És minden fára egyszerűen nem lehet emlékezni, *par-don*.

Az emberekre mindig emlékszem. Mindegyikre. Mindegyiket meglátogatom legalább egyszer az útja során (némelyeket kétszer, háromszor, nem szívesen vagyok fösvény), és néha – az évszázadok során felvettem ezt a hiú szokást – időközben be-benézek hozzájuk. Csak úgy bekukkantok. Igen, kíváncsi vagyok. Igen,

miért? Tudni akarom, mihez kezdenek azzal, amit ott hagyok nekik.

Ők. Ti. Az emberek.

A legtöbben meglepően félresikerült képességekkel rendelkeznek, ami a szerelemmel való bánásmódot illeti.

Holott olyan egyszerű lenne. – Ó, szia, Szerelem, kerülj beljebb, helyezd magad kényelembe! Tudod már, meddig maradsz? Egy éjszakára, egy hónapra? Ó, vagy úgy, egész hátralévő életemre? Nos, jól van, akkor berendezkedem aranyra és hamura. De ha meggondolod magad, és lassacskán mégis kiköltözöl, hát legyen, akkor majd azt kiabálom utánad: „Köszönöm, hogy itt voltál! Szerettem, vagyis igazán éltem, még ha csak egy éjszaka erejéig is.”

De természetesen soha nem ilyen egyszerű.

Az emberek észre sem vesznek engem. Még akkor sem, ha közvetlenül a szemük előtt állok, és örülten mutogatok arra, akivel megkóstolhatnák, mi a szerelem – a könnyű, a szilárd, a tiszta, a sötét, a vigasz, a gyötrelem, a keresés, a rátalálás, ez mind én vagyok, az egyedül igazok, amelyért érdemes két kézzel megragadni az életet.

Mégis láthatatlan vagyok. Csak amit teszten, az tesz engem láthatóvá. A szerelem cselekvés. Az, és...

De először térjünk rá arra, amit egész idő alatt olyan remekül kerülgetek.

Mi történik ez után a baleset után a lehetetlennel, azzal a lehetetlennel, ami mindent a lehető legnagyobb rendetlenségbe taszít: a sorsot, a világmindenséget, a szerelmeseiket.

És igen, szükség volt erre a kis bevezetőre. Hadd szokjunk szép lassan össze.

Hajtogassuk össze először az időt, bármennyire is gyűlöli.

Hiszen miért gyűltünk volna össze itt egy könyvben, ha nem határoztunk volna úgy, hogy pontosan itt minden összetalálkozzon: a varázslat és a tágas világ, a csoda és a jó magyarázatok? A könyvek talán az utolsó helyek a világon, amelyekben olyan emberek és korok, tájak és érzések találkoznak, amelyek egyébként csak ritkán bukkannak egymásra.

Ha én vagyok az érzékek költészete, akkor a könyvek a lehetetlenségek költészete.

* *

3. fejezet

A könyvek csak kalamajkát okoznak

Marie-Jeanne Claudel majdnem tízéves volt, amikor az egyik hosszú copfját többől levágta Francis legkisebb kerti ollójával. A nevelőanyja, Elsa kérdésére – aki Francis Meurienne, szállító és nyons-i *brocante*, vagyis régiségkereskedő felesége volt, amely tény miatt Elsa két évtizede nem győzött többé-kevésbé hangosan panaszkodni –, hogy Marie azégszerelméreatyaúristen mégis miért csinált ekkora (és itt az olvasó legyen szíves tetszés szerint hozzáfűzni néhány további rusztikus jelzőt) *merde*-t, azaz szart, Marie nem tudott világos magyarázatot adni. De Loulou-val állt kapcsolatban. A szőke Loulou-val, a nyons-i pék, Claudine Raspail harmadik lányával az öt közül. Loulou-val, aki olyan boldogtalan volt, amikor az osztályteremben Marie-Jeanne sötét, hosszú hajára nézett, majd siralmasan meghúzkodta a maga rövid, szőke haját. Így hát Marie-Jeanne nem tehetett másként, levágta a sajátját, csak hogy Loulou jobban érezze magát.

– Na és jobban érzi magát az a kis irigy pulyka?

– Azt hiszem. Mindenesetre nevetett, és mindig nevet, ha meglát. És nem pulyka. Szerintem olyan szép és kerek, mint egy briós.

További idézhetetlen szidalmak következtek a Drôme Provençale legszebb okcitán tájszólásában. Azt, hogy Elsa közben mosolygott magában, hiszen Marie-Jeanne mély-

ségesen barátságos, bár felettébb ostoba gesztusa és az új barátnője megvédése büszkeséggel töltötte el, jól elrejtette. Kiderül még, miért van Elsának két arca, és miért a csúnyábbat mutatja a világnak.

Elsa a jellem tekintetében alapvetően nem tartotta előnyösnek, ha a kislányok a tizenhetedik születésnapjuk előtt különösen szépek voltak. Így hát elszántan levágta a másik copfot is, majd a kecsketejből maga készítette levendulás szappannal megmosta Marie-Jeanne maradék, rövid haját (meglepően gyengéden, ha a dűnnyögő szitkozódástól eltekintünk), végül pedig a kiálló tincseket és a tolakodó hajszálakat kiigazította az ollójával, amellyel rendes esetben a csipkefátylak és spanyol legyezők szálait vagdosta el. Elsa büszke volt rá, hogy távollátása ellenére még mindig kifogástalanul megbirkózott a menyasszonyok kelengyjének kézímunkájával.

Esküvők. Ez is egy olyan dolog, amit Elsa hivatalosan költői zavarosságnak titulált, miközben éjszaka Francis pajtájában ücsörgött, és titokban az elrontott csipke zsebkendőkhöz fűjta az orrát, mert a szerelmeseknek csakis a legszebbeket kívánta, a lehető legszebbeket, amit egyetlen élet kínálni tud. És hogy jobban bízzanak a szerelemben, mint amennyire Elsa tette, mert... de ezt inkább nem gondolta végig. Elsának elég jól ment, hogy mindig akkor fejezze be a gondolatot, amikor izgalmassá kezdett válni, és például róla szólt.

– Úgy – mondta Elsa, és visszatette az ollót a csipkeverő dobozba. – Most úgy nézel ki, mint Jean Seberg. Neki is apró gyufaszálak meredeztek a fején.

– Mint kicsoda?

Rövid habozás. Összpontosított rámolás a csipkeverő pálcák között. De már kint volt, ezért Elsának jól vagy rosszul, de folytatnia kellett.

– Á! Egy szegény lány. Egy amerikai színésznő. A *Bonjour Tristesse*-ben játszotta a főszerepet. Aztán bele-szeretett egy íróba, azok meg közismerten mind hazugok és részegesek, és ezzel kezdődött a nyomora.

Remélte, hogy Marie-Jeanne érti a jelet: vége a társalgás-nak a hajról és a tragikus szerelembe esésről.

Marie-Jeanne nem tette meg neki ezt a szívességet.

– Mi az a *Bonjour Tris...* vagyis: Jó reggelt, búbánat?

Sóhaj. Igazából hogy csinálják ezt mások, vagyis: az igazi anyák? Gálánsan kerülgetni az igazságot, amíg el nem jön a nap, amelyen a lányok maguktól is rájönnek a dolgokra, és akkor a szemükre vethetik, hogy miért nem mondták el nekik soha a teljes igazságot?

– Igazából egy könyv. Françoise Sagantól. – Elsa óvako-dik attól, hogy részleteket említsen az elmúlt évtized leg-botrányosabb könyvéből. Vagyis gyorsan másra kell terelni a szót. De mire? Á, igen, hallotta, hogy a mesteremberek erről beszélnek a Bar du Centre-ben, a marseille-i Luc-nél: – Sagan mindig mezítláb vezetett igen gyors autókat. Na-gyon fiatal volt, amikor az első könyvét megírta, csak né-hány évvel idősebb, mint te most.

– Én is lehetek írónő?

Húha, gondolta Elsa. A beszélgetés megint alaposan megrekedt. Ha valami mást mondott volna, például: „Most úgy nézel ki, mint Pinocchio vagy mint egy erdei gomba.” Voilà. De ki tudja, lehet, hogy a beszélgetés akkor is olyan irányba kanyarodott volna, ami Elsát zavarba hozza. Marie-Jeanne-nal mindig ez volt a helyzet. A lány kíváncsi ártat-lanságával a beszélgetéseik mindig olyan tévutakra kanya-rodtak, amelyeken Elsa nem ismerte ki magát.

– Inkább ne.

– Miért inkább ne?

Uramisten! Tulajdonképpen hol van Francis, ha az embernek szüksége van rá?!

– Tetszik az új frizurád?

– Miért ne legyek inkább írónő?

Hja, gondolta Elsa. Mondhatná azt a nevelt lányának, amit feltehetően más anyák is piros füllel a lányaik fejéhez vágna: „Írónő, na de kérlek! Soha nem fogsz férjet találni magadnak!” Vagy pedig: „Van már épp elég könyv a világon, minek írnál te is?” Vagy természetesen azt, bár ebben ő maga sem hitt igazán, amit annak idején az iskolában mondtak neki: „Aki túl sokat olvas, feslett lesz.” Ez különösen a fiatal nőkre volt érvényes. De mégis hová vezetne az írás: húha! Marie-Jeanne csak azért keresné fel a konyhát, hogy a cigarettáját meggyújtssa a gáztűzhelynél.

– Tudod, a könyvek alapvetően csak kalamajkát okoznak.

– Ne mesélj ilyeneket a gyerekeknek! – szólalt meg Francis, aki éppen akkor jött be kintről a konyhába, az életérbe. Először a kedélyes pocakja, aztán a többi. Sántikált és mosolygott. Tiszta mosoly a leburnult arcon, a sűrű, sötét szemöldöke alatt. – A könyvek egyáltalán nem tehetnek róla.

– Hogyhogy? Egy kislány nem tanulhatja meg elég korán, mitől vagy kitől jobb, ha távol tartja magát. Én boldog lettem volna, ha annak idején valaki időben közli ezt velem.

Hopsz, már megint kicsúszott, és eltalálta Francist. Ezt Elsa a szája szegletének rándulásán látta. A férjének épp olyan szája volt, mint egy kis hajó: a melegszívű életörömtől folyton felfelé ívelt a szája szeglete. Hacsak nem Elsa valami gorombaságot vágott a fejéhez, olyankor a boldog kis hajó felborult a meghitt, kedves arcon.

Elsa morgott, Francis sóhajtott.

És Marie-Jeanne? Lopva végigsimította az ollót, a két szára olyan formájú volt, mint a gólya csőre, a tollai pedig, az ujjaknak való lyukak halványan aranyozottak.

Azt gondolta, az íróknak bizonyára mindent szabad, amit akarnak. Mezítláb autót vezetni, részegesnek lenni (bármit is jelent, de csábítóan hangzik), és úgy elmesélni a világot, ahogy a legjobban tetszik nekik: a végén mindig minden jóra fordul. Legalábbis Marie-Jeanne így csinálná.

Milyen jó lenne az embereket biztonságba helyezni a könyvekben! És mindig nyár lenne.

A nyár a könyveken kívül váratott magára.

A kabócák hallgattak, a daluk még nem kezdődött el – a Drôme Provençale egyik meg nem fejtett, évszázados rejtvénye: a kabócák éneklük ide a nyarat, vagy pedig a nyár veszi rá a kabócákat, hogy énekeljenek?

Egy esetleg szükséges megjegyzés Elsa Malbecről

Elsa Malbec. Nem egyszerű már eleve beszélő névvel a világra jönni – *mal bec*, komisz csőr. Elsa már korán begyakorolta, először a szüleitől hallotta az udvaron, később a sikátorokban, hogy beszél az ember, ha egy vagy két háborút megélt: agresszíven, hangosan, provanszál vagy gavot nyelvjárásban, a harcokból, a Bibliából és a szigorú neveltetésből felszedett frázisokkal, és az ember itt mindig ökölbe zárta a kezét, evés közben is, ilyenkor az ököl közvetlenül a kőtányér mellett pihent.

Vagyis egyáltalán semmi köze nem volt a Francis Meurienne-nel, a szállítóval és különös dolgok gyűjtőjével kötött, gyermektelen házasságához. Akit egyébként Elsa szeretett, kétségbeesetten és hálásan, amiért ez

a kis, sántikáló férfi elviselte őt, összeszedte ezt a nem szép, de legalább hasznos, hibás jószágot, őt, a komisz csórt, aki nem tehetett másként, muszáj volt harapnia, csipkelődni, védenie magát, teljes erejével nekifeszülnie a gyengédségnek, meghittségnek és szerelemnek.

Pfuj, szerelem.

Ó, szerelem!

Elsának olyan nagyon szüksége volt rám, ugyanakkor gyűlölte, hogy szüksége van rám.

Elsa nem akarta kitenni magát ennek a buta libának, a zsarnok Szerelemnek. Elsa szemében én ostoba, alatomos pulyka voltam, aki kineveti az embereket, főleg az olyanokat, mint ő, aki olyan tömzsi, mint egy nyomorúságos olajfa...

Honnan tudta volna, hogy engem egy ember külső megjelenése vagy jelleme őszintén a legkevésbé sem érdekel. Azt nézem, ami lényeges. Azt nézem, ahogy egy szív szeretni tud. Többnyire a szív, a száj és a fej csak furcsán áll összeköttetésben egymással – és egy ember szerelme érkezhet szigor formájában, szitokszavak lenyűgöző gyűjteményeként, de olykor halk, szégyenlős kétségbeeséssel jár karöltve.

Néha azt kívánom, bárcsak valaki feltalálná a *dictionnaire d'amour*-t, a szerelem szótárát, hogy az összes különös magatartást lefordítsa, amellyel az emberek a szerelmüket kifejezik. Csodálatraméltóan sok férfi a dolgok megszerelését választja, mások pánikszerűen visszautasítják a bókokat, megint mások makacsul elhallgatják a szerelmüket, nehogy bárkit is kényszerítsenek. Igen, egy szótár! Bár... minek? Valószínűleg befejezetlen maradna.

Elsa mindenképpen. Körülbelül egy méter hatvan centi magas volt, a teste párnapuha, a karjai erősek, az arca pompásan régi itáliai (ezen a ponton megkérem az olvasót, tanulmányozza a régi mestereket, például Lorenzo Lottót, vagy képzelje el Mona Lisát a negyvenes évei közepén, erős homlokráncokkal), távoli rokonai éltek Olaszországban, akik időnként sonkát küldtek neki postán. Független akart lenni, nem ilyen félős. És ijesztőnek találta, mennyire szereti őt Francis, de azért lassan, húsz év elteltével kezdett neki tetszeni. És ha igazán megtetszik neki, *ó!*, akkor még jobban fog félni, hogy elveszíti ezt, elveszíti őt, Francist, a pocakját, a rossz lábát, a pontosan a napillatú pulóverujja szegélyéig lebarnult csuklóját, és ezt nem akarta. Nem akart félelemben élni, és megbolondulni és meghajolni, nehogy valamiképp elveszítse ezt a szerelmet. Az nem lenne élet. Holott csúf unokanővérem, a Félelem, egyáltalán nem is adott neki olyan sokat. Inkább a Képzelőerő volt az, ami Elsa félelmét középsúlyos pánikká duzzasztotta, miközben a tiszta Ész kétségbeesetten nézte ezt az egészségtelen szövetséget, de túl szégyenlős volt ahhoz, hogy közbelépjen.

Én egykor Elsa kezét érintettem meg. Elsa életébe már korábban megérkezett a mesterségbeli tudás, és tapintatot, pontosságot és végtelen türelmet ajándékozott neki, én pedig fogtam ezeket a bölcs kezeket, lágyan kinyitottam a gyermeki öklöket, és mindent belehelyeztem, amire szüksége volt.

Aztán a fiatal Elsa Malbec újra ökölbe zárta a kezét, és csak azon az éjszakán érezte a gyengédséget, amikor az akkor még fiatal Francis szégyenlősen megfogta a kezét. Egy egész élet lágy gyengédséget.

Mielőtt Marie-Jeanne az életébe gördült, Elsa minden nap számított rá, hogy Francis nem jön haza, ide, ebbe a földből és kőből kinőtt házba az Eygues-völgy déli végében, amelyet körbevesznek a gyümölcsösök, az olajfák, és ha jó a szél, a nyons-i szappangyár illata is.

Miért is jönne vissza Francis – hozzá? Ezért volt vele goromba, és mert a szerelem amúgy sem tart soha örökké, mindegy, az ember mit tesz vagy enged, szóval... És legkésőbb ekkor Elsa Malbec összecsomózta a gondolatait, és valami mást csinált, például morcosan verte a csipkét, vagy elszántan masírozott ápolt veteményesében, és egy korsó sörbe fojtotta a csigákat.

Néha az arcát Francis egyik kék munkapulóverébe temette, és beszívta az illatát, az övét és a földét, amely visszavonhatatlanul egybekelt a bőrével, és akkor valami olyan gonoszul mardosta Elsa mellkasát, hogy alig bírta ki, hogy ne sírjon. Aggódott, hogy Francis meglátja a sós foltokat, és megtudja, mennyire gyászolja már életében is a férjét, az otthonát, hiszen Francis volt számára az egész világ, és ezért gyűlölte a Szerelmet és Francist, de főleg saját magát, amiért ilyen nehezen viseli a Szerelmet.

Francis. Az ember önkéntelenül csókra csücsöríti a száját, ha kiejti a nevét, és Elsa ezt tette, egyedül a pajtában, újra meg újra: „Francis”.

És ez a gyerek.

Ez a bámulatraméltó gyerek, ahogyan az otthonukban töltött első órától kezdve lelkesedéssel fogadta az életet. Ahogy mindent ünnepelt és becézett, figyelemmel, éberséggel és odaadással. Igen, ez a régimódián szép szó, odaadás, olyasmi volt, amit Elsa csak a könyvekből ismert. Vagyis abból a talán kilenc vagy tízből, amit ez

idáig önként elolvasott. Az egyik a vad, szabad Sagan műve volt, és ez többet mesélt Elsának a szerelemről, mint amennyit tudni akart. De azt is elárulta neki, hogy az életén túl van egy másik is, és amellett még egy és még egy, és végtelenül sok élet, amelyek közül számára sok elérhetetlen marad. Ebbe a jelenbe született, és nem tudta, hogy kell az ökölbe zárt kezét kinyitni. Talán ezért ijesztették meg a könyvek.

De Marie-Jeanne odaadása. Ez a borzasztó szeretet. A csillagoké és felhőké, és az eső különféle fajtáié. Odaadón szerette a virágokat, a magszemeket, a rágcsálókat (azokat az ördögfajzatokat!) és a vaddisznók ürülékgombócának legkülönbözőbb formáit. Odaadón szerette a parti rézsű cuppanását esős napokon, amikor az ember véletlenül a csizmájával az Eygues-ba csúszik, a szél keltette zajokat (a sarkokon füttyülő szél!, a kéken sercegő, zsémbeskedő kandalló!), odaadással figyelte, ahogy Elsa ujjai csipkét vernek a téli hónapokban, amikor a lelassult idő minden délutánra szürkés-kék lazúrt borít.

És hogy értette ez a gyerek, amit Elsa tett! Amit az ujjai tudtak, gyengédséget és reményt szőni az olyan hétköznapi dologba, mint a csipke; és ahogy ez a gyerek egyik nap azt mondta neki: „Maman”, és Elsa ecetszíve csillogóan fénylő, lágy méhsörre olvadt, ó, hogy fáj, és milyen jó volt, és hogy fáj!

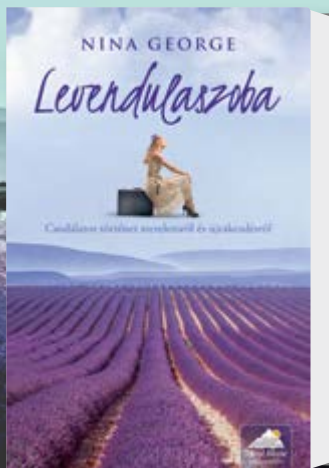
Mi mást tehetett volna hát, mint hogy szigorú legyen hozzá? Szigorú, hogy ne fájjon annyira, ha majd egy nap elmegy.

A gyerek és Elsa, illetve az egész lét iránt érzett szeretete tette, hogy Elsa múltfélben érezte ezt az egyetlen, vékonyka életet, amely kicsúszik az ujjai közül, mint egy

vékony fonál, amelyet nem tud megfogni. És mindennek a végén egy ragadozó ácsorgott, akit ott kint hallott leskelődni, a még eljövendő évek sűrűje mögött. De az élete legfőbb pocsékolása az a szeretet volt, amit nem adott meg. Mi van, ha egy nap meghal anélkül, hogy Francisknak azt mondta volna: „Szeretlek.”?

Néha azt gondolta, saját kezűleg fog a lelke mélyére ásni, hogy végre először tényleg elmondja neki.

KERESD A BOLTOKBAN!

© Helmut Henkensiefken FinePic München

NINA GEORGE

több alkalommal kitüntetett bestsellerszerző, 1992 óta ír kisregényeket, szakkönyveket, riportokat, regényeket, esszéket, blogokat és újságcikkeket. A Levendulaszoba című regényét már 36 nyelvre fordították le, és sok országban meghódította a sikerlistákat, többek között a New York Times olvasói listáját az Egyesült Államokban. 2011-ben az év legjobb szerelmes regényéért járó díjjal tüntették ki Németországban. Berlinben és Bretagne-ban él. 2019 júniusa óta a European Writers' Council elnöke, amely 38 európai írószövetséget tömörít.

A könyvek nem gyáváknak valók.

A mikor a gyermektelen házaspárt, Francist és Elsát egy árva kislány gondozásával bízzák meg, még fogalmuk sincs, mennyire meg fog változni az életük: Marie-Jeanne beragyogja a mindennapjaikat. És amikor egy nap a lány azzal áll elő, hogy író lesz, Francis – aki még egyetlen könyvet sem olvasott – úgy dönt, hogy nyit egy mozgó könyvtárat. A festői dél-francia falvakat és városokat járva megmutatják a könyvtár olvasóinak, mi mindent lehet tanulni a könyvekből, hogy segíthetnek legyőzni a féltékenységet vagy épp megtalálni a szerelmet. Különleges képességével Marie-Jeanne látja, mely szívek lettek egymásnak teremtvé, így csupa boldogságot hoz az emberek életébe. De vajon ő is megtalálja azt, akire a szíve vágyik?

A Déli fények lírai regény a szerelemről, a provence-i langyos nyáréjszakák varázslatáról és az élet utáni sóvárgásról. Egy könyv mindarról, ami összezavar, és boldoggá tesz minket azokkal az emberekkel, akiket szeretünk vagy szerettünk. A könyv, amelyet a Levendulaszoba című regényben Jean Perdu párizsi könyvkereskedő olvasott a szerelmével.